

Satu Hassi vihr ym.

Kirjallinen kysymys suo-ojituksen tukemisen lopettamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa ojitetaan edelleen merkittäviä määriä soita. Valtakunnan metsien inventointiraportin (2021) vuosina 2014—2018 toteutettujen maastokäyntien mukaan Suomessa ojitettiin edellisen kymmenen vuoden aikana yhteensä 46 000 hehtaaria entuudestaan ojittamattomia suoaloja. Tarkan ojitetun suoalan määritteleminen ei kuitenkaan ole yksinkertaista. Lähemmässä tarkastelussa uudisojitusten määräksi tarkentui 20 000 hehtaaria, sillä 26 000 hehtaaria uudisojituksiksi merkityistä ojituksista oli kartta- ja ilmakuva-aineistojen perusteella ollut aiemmin ojitettua. Toisaalta voidaan kysyä, onko kunnostusojitus enää varsinaisesti kunnostusojitus, jos vanha oja on jo niin sulautunut maastoon, että sitä ei ole inventoinnin maastokäynneillä havaittu.

Uudisojitusten määrä on joka tapauksessa edelleen erittäin merkittävä ottaen huomioon, että uusien ojien kaivamisen on annettu ymmärtää loppuneen. Huomionarvoista on myös se, että samalla ajanjaksolla 2014—2018 soita ennallistettiin vain 14 000 hehtaaria. Kokonaisuudessaan suoluontoa on siis viime vuosina tuhottu enemmän kuin ennallistettu. Lukua voi verrata myös ympäristöministeriön vuonna 2020 alkaneen Helmi-ohjelman tavoitteeseen ennallistaa 12 000 hehtaaria suota vuoden 2023 loppuun mennessä. On ristiriitaista, että samaan aikaan, kun valtio tukee vanhojen ojien täyttämistä, uusien ojien kaivaminen saa jatkoa.

Uusien soiden ojitus on vakava asia. Soiden ojittaminen hävittää arvokasta suoluontoa ja kuormittaa vesistöjä. Suomen suoluonnon tila on hälyttävä, sillä 54 prosenttia Suomen suoluontotyypeistä on uhanalaisia ja Suomen ensisijaisesti soilla elävistä lajeista 11 prosenttia eli yhteensä 120 lajia on vaarassa hävitä. Suomen soista on ojitettu reilusti yli puolet vuosikymmenien saatossa, usein vieläpä valtion tukemana.

Suomessa valtio myöntää vanhojen ojien kunnostamiseen tukia Kestävän metsätalouden rahoitusjärjestelmän (Kamera) kautta. Lisäksi valtio jakaa maa- ja elinkeinotarviketalouden hankkeisiin Makera-tukea. Kunnostus- ja täydennysojitus hidastaa soiden palautumista kohti luonnontilaa ja lisää haitallisia vesistöpäästöjä. Vanhojen ojien kunnostamisen ja täydennysojittamisen tuet ovat ympäristölle haitallisia tukia. Pahimmillaan ne voivat kannustaa myös uudisojitukseen, sillä kun työkoneet on saatu yhteiskunnan tuella suolle, voidaan niillä ojittaa myös suon aiemmin ojittamattomia alueita.

Avohakkuu-kansalaisaloitteen valiokuntakäsittelyssä kuulluista metsäalan asiantuntijoista valtaosa tuki siirtymistä jatkuvaan kasvatukseen suometsissä. Tällöin hakkuiden jälkeisiä kunnostusojituksia ei tarvittaisi, koska jäljelle jäävä puusto riittäisi estämään maaperän vedenpinnan nousun. Tämä menettely vähentäisi päästöjä maaperästä sekä ilmaan että vesistöihin.

Kirjallinen kysymys KK 180/2022 vp

Metsätalouden tukijärjestelmän uudistamisen työryhmä suositteli raportissaan tammikuussa 2021, että ojien kunnostuksen toteuttamiseen ei tulisi enää myöntää tukea. Samaan lopputulokseen päätyi Luke vuonna 2020, jolloin sen tutkijat esittivät Sompa-tutkimushankkeen loppuraportissa, että tuesta kunnostus- ja täydennysojituksille on luovuttava.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus toteuttaa tutkijoiden suositukset ja lopettaa kunnostus- ja täydennysojitusten rahallisen tukemisen ja

aikooko hallitus selvittää, onko valtion varoilla tuettu epäsuorasti myös uudisojitusta?

Helsingissä 7.4.2022

Satu Hassi vihr
Heli Järvinen vihr
Tiina Elo vihr
Pirkka-Pekka Petelius vihr
Jenni Pitko vihr
Atte Harjanne vihr
Inka Hopsu vihr
Iiris Suomela vihr